

'Sommige mensen kunnen niet geloven dat ik alles zelf doe'

Vrouwen aan het roer ervaren geen verschil

Veel vrouwen werken mee op het akkerbouwbedrijf en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het gezinsinkomen. Daar kijkt niemand van op. Maar hoe is dat bij vrouwen die bedrijfshoofd zijn? Wie zijn zij? Hoe wordt er tegen deze vrouwen in een 'mannenberoep' aangekeken? En: boeren zij anders dan hun mannelijke collega's?

*Mariët Reins-Hage:
„Alles wordt tegenwoordig los geleverd dus het echt zware sjuouwwerk met zakken kunstmest of pootaardappels, waar mijn ouders destijds zo bang voor waren, dat is niet meer.”*

De zoektocht naar vrouwelijke bedrijfshoofden was geen sine cure. Vrouwelijke bedrijfshoofden zijn niet apart geregistreerd en zo heel veel lijken er nu ook weer niet te zijn. „Deze groep vrouwen hebben wij ook niet direct in beeld”, zegt beleidsmedewerkster Marianne Eringa van LTO Noord Vrouw en Bedrijf. „Wij behartigen in eerste instantie de belangen van de meewerkende vrouwen. Degene die bedrijfshoofd zijn, vallen gewoon onder de agrarische ondernemers en hebben dus dezelfde positie als hun mannelijke collega's.” De akkerbouwsters vinden zichzelf overigens helemaal niet bijzonder. Het zijn gewone, nuchtere vrouwen met een eigen bedrijf. De meesten noemen als enige nadeel dat ze lichamelijk minder sterk zijn dan hun mannelijke collega's, bijvoorbeeld wanneer er een trekkerwiel moet worden verwisseld.

Maar daar vinden ze oplossingen voor of ze halen hulp. Verder zien ze geen verschil, zeker niet voor wat betreft bedrijfsvoering. Het enige wat opvalt, is dat vrouwen 's avonds liever op tijd stoppen om aandacht aan het gezin te kunnen geven.

Bewijsdrang

Mariët Reins-Hage (52) uit Oud-Vossemeer ziet voor zichzelf geen verschil ten opzichte van haar mannelijke collega's. Alleen toen ze pas in het bedrijf zat, had ze het gevoel dat ze extra in de gaten gehouden werd en dat iedereen zat te wachten tot ze een grote fout zou maken. Ze had daardoor wel extra bewijsdrang, vertelt ze. De Zeeuwse wist dit gevoel echter om te buigen. „Het maakte me op een gegeven moment niet meer uit. Ik heb mijn eigen plan getrokken en dat heeft goed uitgepakt.”

Mariët wist al heel jong dat ze graag boer wilde worden. Als klein ukkie reed ze uren met haar vader mee op de trekker. Toch leek het even een andere kant uit te gaan. Na de middelbare school deed ze de hoveniersopleiding. Ze behaalde haar diploma en wilde graag vast werk. Dat lukte echter niet. „Ik heb wel projectmatig gewerkt maar een vaste baan zat er op dat moment niet in”, vertelt ze.

Haar vader was in die periode bestuurlijk erg actief. Als dijkgraaf van Waterschap Tholen had hij veel werk naast de boerderij. Mariët zag dat er thuis wat zaken anders gingen dan ze gewend was. „Ik wilde dus dolgraag thuis gaan werken, op de boerderij.” Haar ouders vonden het beroep van akkerbouwer echter lichamelijk te zwaar voor hun dochter. Toch

gingen ze overstag. Op 1 mei 1985 begon Mariët in haar nieuwe baan. Het eerste jaar werkte ze in loondienst, daarna ging ze in maatschap met haar vader. Op 1 mei 1997 nam ze het bedrijf volledig over.

„Ik was destijds eerste vrouw die in de akkerbouw ging werken, hier in de regio. Vooral in het begin werd er wel vreemd naar me gekeken. Dan bracht mijn vader het gedorst graan weg en vroegen ze wie er nu op de combine zat. Ja, ik dus. Het duurde even voordat men dat normaal vond.”

Geen verschil

De bewijsdrang van destijds heeft ze al lang niet meer. Ze is ook rustiger geworden, zegt ze. „Er is meer in het leven dan alleen maar boer zijn. Ik heb een man en twee kinderen en ik wil er ook voor hen graag zijn.” Mariët runt een bedrijf van 80 hectare groot. Daarnaast doet ze het bedrijf van de burens erbij, van 50 hectare. Daardoor kon ze een medewerker aannemen. „Zo kan ik 's avonds op tijd binnen zijn. Natuurlijk doe ik zelf ook nog veel op het land. Alle spuitwerkzaamheden doe ik zelf. De loonwerker komt hier nauwelijks.” Mariët ziet voor zichzelf dan ook weinig verschil ten opzichte van haar mannelijke collega's. „Alles wordt tegenwoordig los geleverd dus het echt zware sjuouwwerk met

Copyright foto

zakken kunstmest of pootaardappels, waar mijn ouders destijds zo bang voor waren, dat is niet meer. In het management zie ik ook geen verschil. Ieder bepaalt toch zelf zijn bedrijfsvoering, man of vrouw. Ook met investeringen weet ik wat ik wil omdat ik mezelf vooraf goed voorbereid voordat er een vertegenwoordiger komt. Als je jezelf zwak opstelt, dan kan er misbruik van je gemaakt worden. Dat moet je dus uitsluiten." Het grootste verschil ziet Mariët vooral in de administratie. „Bij heel veel van mijn mannelijke collega's doet de vrouw dat. Hier doe ik dat van beide bedrijven zelf." De acceptatie is er nu wel, vindt Mariët. Het is niet meer zoals in het begin dat vertegenwoordigers op het erf naar haar man vroegen. Of, zoals op de LandbouwRAI ooit gebeurde, dat Mariët een vraag stelde en haar man Henk het antwoord kreeg. „Ik ben blij dat Henk, die zelf niks met de landbouw heeft, toch volledig achter me staat. Ik heb het prima naar mijn zin en ik zou het zo weer doen."

Vrijheid

Anja van Beek (39) uit Froombosch (Groningen) wist al van jongs af aan dat haar hart in de agrarische sector lag. Na de MAS volgde de HAS. Daarna ging ze fulltime

aan de slag bij het voormalige ministerie van Landbouw. Ze kwam terecht bij Bureau Heffingen. „Het gaf me de gelegenheid om te zien hoe het werken onder een baas was", vertelt ze. „Later ben ik in deeltijd gaan werken, deels op het ministerie en deels thuis. Toen wist ik al heel snel dat ik thuis in het bedrijf wilde werken. De vrijheid, enkel verantwoording afleggen aan mezelf, dat trok me enorm." In 2001 stapte ze in de maatschap en sinds 2004 is Anja eigenaar van het akkerbouwbedrijf.

Acceptatie

De omgeving kende Anja al heel lang en keek er dan ook niet van op dat zij het bedrijf overnam. Op vergaderingen was ze geregeld een van de weinige of de enige aanwezige vrouw. Het maakte voor haar niet uit. Wat ze wel merkte, was dat mensen die haar niet kenden, het moeilijker vonden om te accepteren dat zij het bedrijfsvoering was. „Ik heb het wel eens moeten uitleggen, ja. Er zijn erbij die niet kunnen geloven dat ik alles zelf doe. Dat willen ze dan eerst zien." Ze ziet qua bedrijfsvoering eigenlijk geen verschillen met haar mannelijke collega's. „Het enige waar ik tegenaan loop, is dat ik niet zo sterk ben en dat ik kan niet lassen. Maar daar zijn ook altijd weer oplossingen

voor. Sommige dingen moet ik laten doen. Maar ik behaal dezelfde opbrengsten als mijn mannelijke collega's. Ik doe gewoon mijn ding."

Piekperiodes

Anja heeft drie kinderen. Deze weten inmiddels dat moeder twee piekperiodes per jaar heeft: het voor- en het najaar. Dan kan er soms even wat minder omdat moeder weinig tijd heeft. „Ik houd mijn bouwplan bewust eenvoudig: aardappelen, suikerbieten en graan. Hierdoor heb ik meer tijd voor privé. Daar moet je als vrouw en zelfstandig ondernemer wel een balans in zien te vinden." De agrarisch onderneemster wil 's avonds graag rond de klok van zessen binnen zijn en zelf voor het eten zorgen. Een taak die haar mannelijke collega's wellicht niet op zich nemen. „Ik moet niet te lang doorwerken", meent ze, „anders houd ik het niet vol, juist omdat er nog zoveel meer moet gebeuren." Anja vindt haar keus nog steeds de beste die er geweest is. Het bedrijf geeft haar voldoening. En ook zij geeft aan zichzelf niet bijzonder te vinden. „Als je het zelf ook allemaal gewoon vindt, dan is het voor de omgeving ook gemakkelijker om jou als een gewone meid te zien, eentje die toevallig akkerbouwer is." ■

Anja van Beek: „Ik houd mijn bouwplan bewust eenvoudig: aardappelen, suikerbieten en graan. Hierdoor heb ik meer tijd voor privé. Daar moet je als vrouw en zelfstandig ondernemer wel een balans in zien te vinden."